

EEN ROMAN DIE DE LEZER IN HET HART RAAKT

Gijs Wanders. (2014). *Rafels van Rio*. Rotterdam: Lemniscaat. Isbn 978 90 477 0672 4, € 14,95, 173 blz.

Bij de WK finale in 2010 in Zuid-Afrika gebeurde er iets opmerkelijks. Ik zat in het stadion en zag een man het veld bestormen. Hij rende af op de wereldbeker, die op een witte sokkel stond. Het lukte hem net niet de trofee te pakken, want hij werd overmeesterd. Mij liet het voorval niet meer los. Het inspireerde me tot het schrijven van *Rafels van Rio*.

Aldus Gijs Wanders (Winschoten, 1950), in een vorig leven journalist en nieuwslezer voor het NOS-journaal. In die tijd – de laatste twee decennia van de vorige eeuw – schreef Wanders ook enkele spraakmakende jeugdboeken, die verschenen bij Uitgeverij Lemniscaat in Rotterdam. Het zijn spannende, vlot geschreven verhalen over het oorlogsgeweld in gebieden op de continenten Afrika en Zuid-Amerika. Landen die Wanders voor zijn werk als verslaggever en documentairemaker daadwerkelijk bezocht. Boeken als *Vogelvrije vrienden* (1987), *Spoorloos verdwenen* (1989) en *Stille getuigen* (1992) zijn verschillende malen herdrukt en vinden vandaag de dag in de bibliotheken nog steeds hun weg naar nieuwe lezers.

Na *Gedwongen verzet* (1995) bleef het enige tijd stil rond Wanders. Dat wil

zeggen in zijn rol als auteur, want hij is nooit echt uit het openbare leven weg geweest. Hij startte in 2005 een eigen onderneming en filmt vanuit zijn ruime journalistieke ervaring voor organisaties, presenteert congressen en realiseert met vrienden multimediale projecten.

En nu is Wanders met *Rafels van Rio* dan weer terug als schrijver. Voor zijn nieuwe boek reisde hij enkele keren naar Rio de Janeiro, waar de finale van het WK 2014 plaatsvond.

Ik stelde mezelf de vraag: wie heeft een motief om de wereldbeker te laten verdwijnen? In Rio vond ik de ingrediënten voor een meeslepend verhaal.

Het verhaal begint op het moment dat de finale van het WK voetbal in Brazilië op het punt staat te beginnen. Plotseling doven alle stadionlichten en wordt het aardedonker in het Maracanã-stadion. Als de lampen weer aangaan, is de wereldcup verdwenen. Om deze gebeurtenis te kunnen begrijpen maakt Wanders een sprong terug in de tijd en neemt de lezer in een zoektocht mee naar de rafels van Rio de Janeiro: de favelas en hun bewoners. Daar leren we de jonge moeder Julia kennen, wier dochtertje door een verdwaalde politiekogel is gedood. We maken kennis met Renato, een verbiterde politieagent, wiens pad zich op een wonderlijke manier kruist met dat van Julia, waarna er een bijzondere vriend-

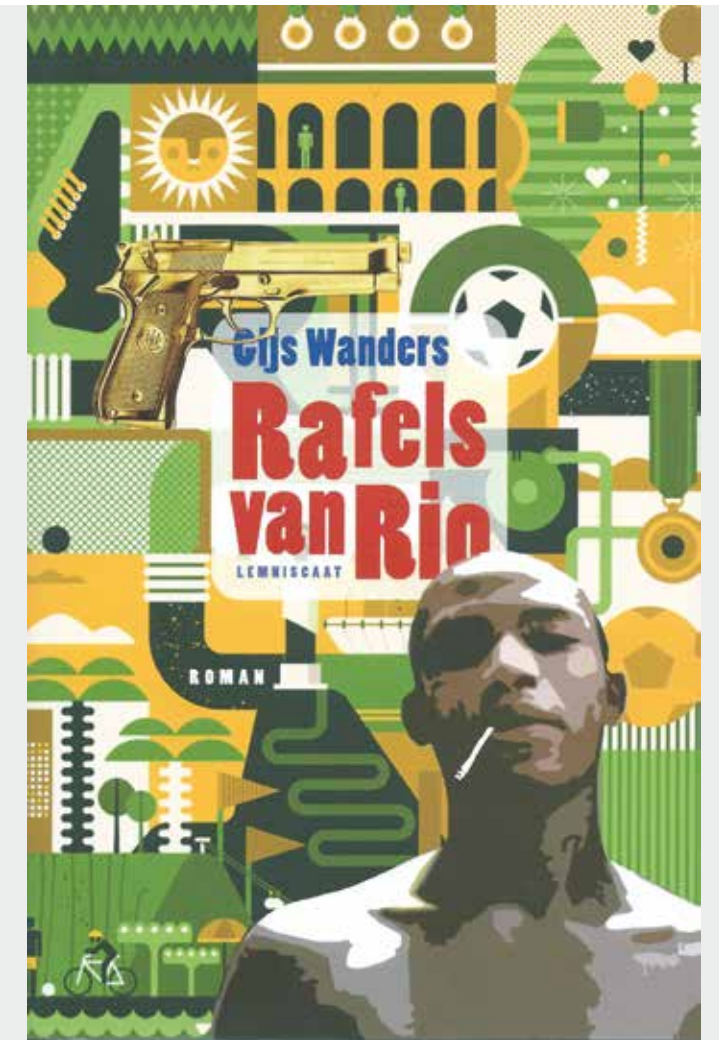
schap tussen deze twee door het leven getekende mensen ontstaat.

Maar het grootste deel van het verhaal draait toch om Hiago, de pleegzoon van Julia, die gebukt gaat onder een zware last, een vreselijk geheim, gewoonweg te afschuwelijk voor woorden. Julia's broer Orlando geldt als een groot voorbeeld voor Hiago. Als Orlando door Reiss, een gewetenloze en agressieve drugsbaron die al tijden de favelas terroriseert, wordt ontvoerd en gegijzeld, zet Hiago alles op het spel om zijn vriend op te sporen en te bevrijden. Daarbij ontvangt hij assistentie uit onverwachte hoek. Maar de vraag is: komt de hulp nog op tijd?

Rafels van Rio is een snoeihard verhaal over het leven in de Braziliaanse krottenwijken. De gebeurtenissen volgen elkaar in een hoog tempo op en raken de lezer dikwijls met een mokerslag. Het is een geschiedenis over moord en doodslag. Maar het is ook een ode aan de vrijheid en de overlevingsdrang van de bewoners van de favelas, met name de kinderen die opgroeien in een wereld waarin alleen het recht van de allersterkste geldt. De gemiddelde voetballiefhebber zal daarvan weinig weet hebben. De meeste toeristen hebben geen idee. Gijs Wanders drukt zijn lezers in deze ontroerende en meeslepende jeugdroman met de neus op feiten.

Dankzij Nanko van Buuren* ontmoette ik mensen die mij hebben gevoed met gebeurtenissen die ik nooit had kunnen verzinnen.

Gijs Wanders: Foto: Paul Grefkens

Rafels van Rio is een hartverscheurende, tragische geschiedenis die de meeste lezers zonder enige twijfel niet onberoerd laat. Ook na het WK van 2014 zal dit verhaal met zijn documentair karakter nog lang actueel blijven.

Op 14 mei werd het eerste exemplaar van *Rafels van Rio* aangeboden aan bondscoach Louis van Gaal, die tijdens het WK met zijn selectie verbleef in Rio. Achtergrondverhalen en nieuws bij en over *Rafels van Rio* zijn te lezen op <www.facebook.com/rafelsvanrio>. Verder maakte Gijs Wanders bij het verhaal een multimediaal programma waarmee hij door het land reist en optreedt. Het is een programma vol beelden en muziek.

Ik interacteer met het scherm en lees fragmenten voor uit mijn boek. In 45 minuten komen we voorbij paradijselijke baaien en gevaarlijke vuurlinies in de sloppenwijken. Rio is mooi. Rio is extreem. Rio is WK voetbal 2014 en de Olympische Spelen 2016.

We denderen in een bus over het asfalt en scheuren op motoren langs de rafels van de stad. We zien Renata dansen op het vuil, Luis jongleren met de bal en de jonge Roberto spelen met honderden musici. Maar ook passeren we kinderen met geweren en pistolen in hun hand.

In deze wereld speelt mijn roman,

tienduizend kilometer hiervandaan. Maar tijdens de voorstelling heel dichtbij. ■

Rob van Veen

NOOT
* Oprichter van IBISS (Instituto Brasileiro de Inovações em Saúde Social), een organisatie die zich inzet om de minderbedeelden van Rio de Janeiro op de been te helpen én te houden. Van elk verkocht boek gaat één euro naar Nanko van Buuren en zijn IBISS Foundation.

De voorstelling *Rafels van Rio* is voor 750 euro te boeken. Voor meer informatie wendt u zich tot de uitgever: Marijke Zwaag (Lemniscaat), <marijkezwaag@lemniscaat.nl>, (010) 206 29 29. Zij regelt de boeking met Gijs Wanders.

Voor meer informatie over deze, maar ook andere jeugdboeken: <www.eenboekjeopen.nl>.